

WYNIKI BADAŃ MECHANOSKOPOWYCH TRZECH „TABLICZEK” Z PODEBŁOCIA (komunikat)*

W 1986 r., na stanowisku 3 w Podebłociu, gmina Trojanów, województwo siedleckie¹, znaleziono trzy zabytki wykonane z gliny, na których widoczne są znaki przypominające litery alfabetu greckiego. Roboczo nazwano je „tabliczkami”.

Zabytki te stały się obiektem dyskusji, w której wzięli udział wybitni polscy uczeni. Pierwsze wypowiedzi mające na celu interpretację przedmiotów i umieszczonych na nich napisów zostały opublikowane na łamach tygodnika „Kultura”².

W przytoczonych opiniach znalazły się, między innymi, przypuszczenia, że znaki na podebłockich „tabliczkach” są odciskami roślin. Sugerowano również, że zabytki mogą być falsyfikatami.

Postanowiono więc wykonać analizy mechanoskopowe, których podstawowym celem było ustalenie:

- a) czy widoczne na górnych (płaskich i wygładzonych) powierzchniach „tabliczek” znaki są przypadkowymi odciskami roślin ?
- b) jeżeli nie, to w jaki sposób znaki te powstały ?
- c) jeżeli powstały intencjonalnie to, czy zostały wykonane w mokrej glinie (przed wypaleniem) czy w twardej (po wypaleniu) ?

O pomoc poproszono specjalistów z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Policji w Warszawie. Badania mechanoskopowe wykonał mgr inż. Bogumił Rydz.

W wyniku przeprowadzonych badań uzyskano następujące informacje:

- a) znaki widoczne na „tabliczkach” nie są odciskami roślin;
- b) wszystkie zostały wykonane bliżej nieokreślonym narzędziem, ruchem posuwistym.
- c) wszystkie znaki wykonano w mokrej (plastycznej) glinie.

* Chciałabym serdecznie podziękować Zastępcy Dyrektora Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Policji Panu Podinspektorowi dr. Markowi Pankowskiemu i Naczelnikowi Wydziału Mechanoskopii Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Policji Panu Podinspektorowi inż. Romanowi Burbelce za pomoc w przeprowadzeniu ekspertyz mechanoskopowych oraz Ekspertowi Wydziału Mechanoskopii Panu Nadkomisarzowi mgr. inż. Bogumiłowi Rydzowi za ich wykonanie.

¹ Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy w Podebłociu składa się z pięciu stanowisk archeologicznych: grodziska (stanowisko 1), trzech osad przygodowych (wschodniej - stanowisko 2, zachodniej - stanowisko 3, południowej - stanowisko 5) oraz z domniemanego kurhanowego cmentarzyska ciałopalnego (stanowisko 4). W 1992 r., w pobliskim Stasinie, odkryto kolejne stanowisko datowane na okres wczesnego średniowiecza - cmentarzysko ciałopalne (stanowisko 6).

² Cf. „Kultura”, 1986, nr 52/53; 1987, nr 4, 9, 12, 13, 15, 16, 18, 22; 1988, nr 16.

Wyniki ekspertyz mezoskopowych są podstawą do dalszych badań. W pełni potwierdziły one intencjonalność widocznych na „tabliczkach” znaków. Fakt, że „napisy” zostały wykonane przed wypaleniem gliny, raczej wyklucza możliwość fałszerstwa. Dzięki dotacji finansowej KBN podjęta zostanie próba uściślenia chronologii znalezisk i ustalenia ich proveniencji. Dalszego opracowania wymagają również dotychczasowe kontrowersyjne interpretacje „napisów”.

Literatura:

GASSOWSKI, J.,

1987 *Najstarsze wczesnośredniowieczne zabytki pisma na ziemiach polskich*, Problemy 6, p. 23-35.

KONOPKA, M.,

1988 *Kto napisał? Co napisał? Kiedy napisał? Najstarsza inskrypcja na ziemi polskiej*, Z Otchłani Wieków 2-3-4, p. 145-152.

MARCZAK, E.,

1997 „Tabliczki” z *Podeblotcia*. Jedna z największych zagadek polskiej archeologii, Archeologia Żywa 3, p. 10-12.

RYDZ, B.,

1995 *Ekspertyza Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Policji trzech zabytków z Podeblotcia* (maszynopis w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego).